

Parc de Molló – Parc d'Animals del Pirineu

L'ós bru (*Ursus arctos*)

L'ós bru és un animal d'aspecte impressionant. A mitjans del segle passat es va caçar als Pirineus un ós mascle adult que pesava 350 Kg. Tot i així, els óssos dels Pirineus acostumen a ser molt més petits. Els exemplars més grans de l'espècie es troben a zones de Canadà, Alaska i Rússia on poden alimentar-se de salmons: alguns d'aquests óssos pesen més de 700 kg.

Fa molt temps, l'ós bru era abundant als Pirineus, però les seves poblacions van anar minvant degut a la caça i a mitjans del segle passat n'hi quedaven molt pocs. Llavors, l'any 1996 es va iniciar un programa de reforç de la població d'ós bru dels Pirineus mitjançant l'alliberament d'exemplars procedents d'Eslovènia. Avui es calcula que hi ha entre 30 i 40 óssos al Pirineu, la major part al Parc Natural de l'Alt Pirineu. Un estudi científic publicat l'any 2012 conclou que els Pirineus ofereixen un hàbitat adequat per a un centenar d'óssos aproximadament.

L'ós bru és un animal omnívor, però les plantes són la part més important de la seva dieta. L'ós, però, no és gaire eficient a l'hora de digerir les plantes i per aquesta raó busca les que són més tendres i passa moltes hores cada dia alimentant-se. La tardor és una estació crítica, perquè els óssos han d'acumular reserves de greix per passar l'hivern. Per aconseguir-ho, mengen grans quantitats d'aglans de roure, fruits de faig, nabiu, etc.

Quan arriba l'hivern, la manca d'aliment desencadena la hibernació, durant la qual la temperatura corporal es redueix quatre o con graus i l'ós deixa de menjar i beure, sobrevivint gràcies a les reserves de greix que ha acumulat durant la tardor. En els darrers anys però, s'ha vist que alguns dels óssos que viuen als Pirineus no hivernen, tret de les femelles prenyades que sí que ho fan. De fet, els petits neixen al gener o febrer, mentre la mare està hibernant. Les cries -que acostumen a ser dos o tres per part- i són, en proporció al pes de la mare, excepcionalment petites i pesen només 350-400 grams.

Els óssos acostumen a viure sols, tret de les femelles amb petits. A Amèrica del Nord, però, s'ha observat com dues femelles i les seves cries passen juntes períodes de temps força llargs. També s'ha observat con les femelles adopten sovint les cries que han quedat orfes.

L'ós bru dels Pirineus no és un animal perillós per les persones, però sí que pot atacar els ramats d'animals domèstics que pasturen a la muntanya. Una manera molt eficaç de protegir els ramats dels atacs de l'ós és utilitzant gossos de protecció. Aquests gossos, que no s'han de confondre amb el gos pastor o gos d'atura, són de races grans i acompanyen al ramat nit i dia, actuant només quan perceben un perill. A Catalunya són cada cop més els ramaders que tornen a utilitzar gossos de protecció, amb resultats molt bons. La raça més utilitzada a Catalunya és el Muntanya dels Pirineus.

Pocs animals han inspirat tantes llegendes com l'ós bru. Moltes d'aquestes llegendes parlen de la semblança entre l'ós i les persones. Encara que ambdues espècies estan força allunyades des del punt de vista evolutiu, tant l'ós com les persones són animals omnívors i plantígrads, és a dir, quan caminen recolzen el pes sobre tota la planta de les extremitats. A més, l'ós és un animal molt intel·ligent i, tal com succeeix amb les persones, cada ós té el seu propi caràcter. Un altre aspecte de la biologia de l'ós bru que ha despertat la curiositat de les persones i ha inspirat moltes llegendes és la hibernació: a molts llocs l'ós simbolitza el renaixement de la vida a la primavera. Aquesta simbologia no és sorprenent si pensem que a

la tardor, quan s'apropa el mal temps, la femella desapareix al cau per sortir, mesos després acompanyada dels seus petits quan l'hivern s'acaba.